

Понад Крутами

вічність у сурми

сурмить.

**« Шлях звільнення
кожної нації від
поневолення густо
кропиться кров'ю
ворожою і своєю».**

Симон Петлюра

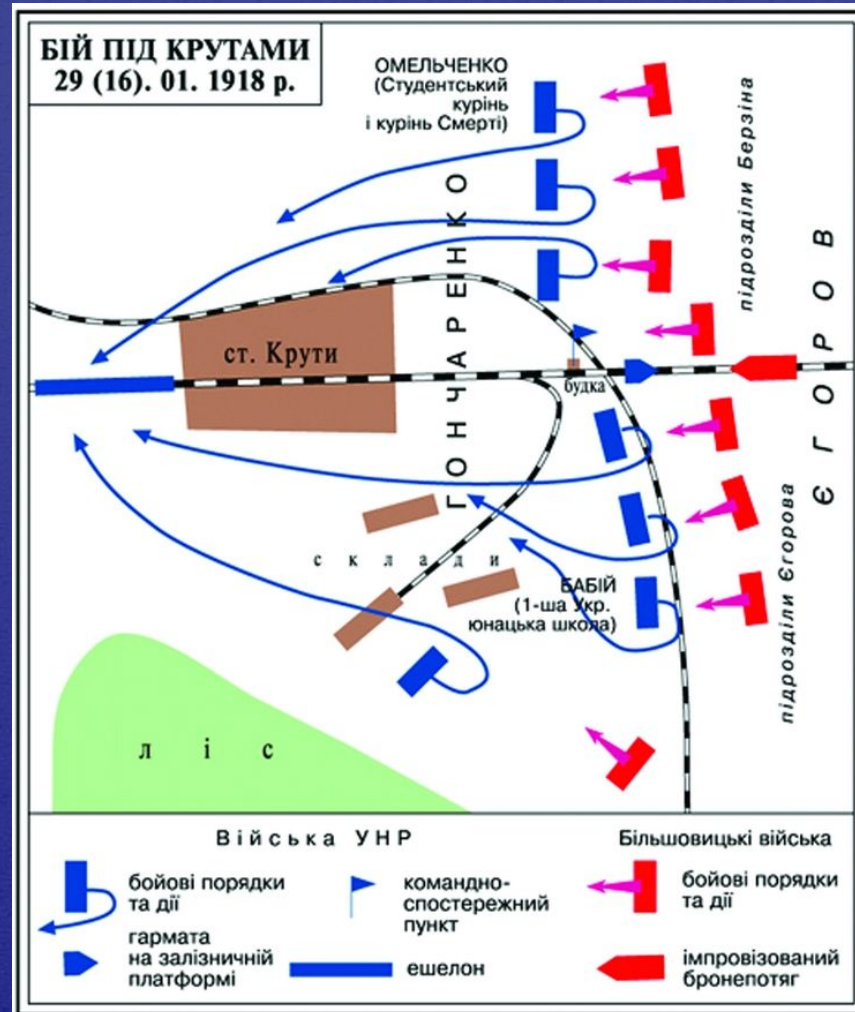

**Жертовний хрест під Крутами стоїть,
Людською пам'яттю приречений стояти.**

«Крути – залізнична станція на Чернігівщині на лінії Москва-Бахмач-Київ, відома з оборонних боїв у січні 1918 року перед наступом більшовиків на Київ.

«Бій під Крутами. 29. (16). 01. 1918» Схема бою.

**Ой зазнала
Україна лютої
пригоди –
Сколотила
орда чорна
Дніпровії води.**

- **Сколотила чисті води
невідомо нащо,
На калину – Україну
Накинула зашморг.**

Щоб калині –
Україні пісень
не співати,
Запалила орда
тиха
Українську
хату.

**Щоб калині –Україні не діждати
квіту,
Щоб подались в яничари
Українські діти.**

В мороці неладу, у п'їтьмі
підлот, -
Ваші пісні молодечі,
Льот орлиний, нестримливий
льот,
Льот крізь вітри і хуртечі!
Що там, що вперше з
рушницею ти.
Що там, що тому п*ятнадцять,
-
Так добре вам, на ворога йти,
Співом гучним захлинаться...
Хай вам вітри вибігають на
шлях,
Просять вернути, голосять, -
«Щоб наша доля...» - лунає в
полях,
«Щоб краще в світі жилося!...»
Хай ще зловісніше тьмариться
рань,
Голови юні тим вище...
Як на параді, йдете ви на
брань,
В просторі гроз, як на грище.

**Чи є у світі більша любов од
материнської?**

ДО ЗБРОЇ!

Громадяне Української Народньої Республіки!

Чи ста жито на території Республіки, звернувшись до керівництва отрядів Володимирів, до керівництва отрядів

Київ для цю боротьбу з ворогами Республіки, великої національної роботи, значення, націоналізму

Ваше збройове міцніше громадянстві. На допомогу не прийшло з Москвою ді-тими Верни і Широню та Архангелом. Пріродні отряди веде відомий керівництвом більшовиків Республіки. Зане Далеко вони гурмають Київ, руйнують столицю України.

Чому-ж прийшли ці темні сили? Висвітлюйте всі права і обов'язки, які добуті українцями під час революції. Увійдете націоналізм, зважуйте жінок і дітей наших.

В усіх містах вимагають вірності, вимагають ви судите повстане в будинках, школах і заводах і двіться на свій бік! Захистіть «націоналістичні» мислі і не здайтеся на владу жової Москви-Терору!

Повідомлення про наступ на Київ більшовицьких військ викликали у патріотично налаштованої молоді бажання прислужитися у скрутну годину національній державності.

---

*Ще юнаки, ще майже діти,
А навкруги і смерть, і кров.
«На порох стерти, перебити!» -
Іде на Київ Муравйов.
Полків його не зупинити,
Та рано тішаться кати:
Коли стають до зброї діти,
Народ цей – не перемогти!*

ПАМ'ЯТАЙ ПРО КРУТИ
29 січня 1918

Загиблих героїв урочисто за кошт держави було поховано 19 березня 1918 року у братській могилі на Аскольдовому цвинтарі, що над Дніпром.

Ні, я не плачу.

Поки спочивай.

Вірю, настане
година:

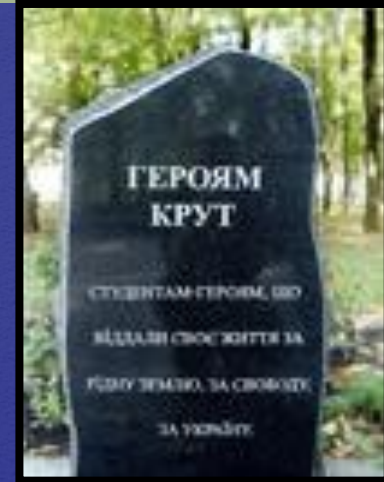
Вся Україна,
коханий наш край,
Прийде до кожного
сина.

Прийде, як мати
спом*яне усіх,

Хто боронив її
волю, Хто
найдорожче –
життя не беріг

В битві за щастя і
волю.

- Минає рік за роком,
- Нестанно дні пливуть,
- І у віки залізним кроком
- Герої Крут ідуть.
- І креслять їх осяйні тіні
- В безсмертя славному путь.
- В віках віків бійці нетлінні,
Герої Крут не вмруть!

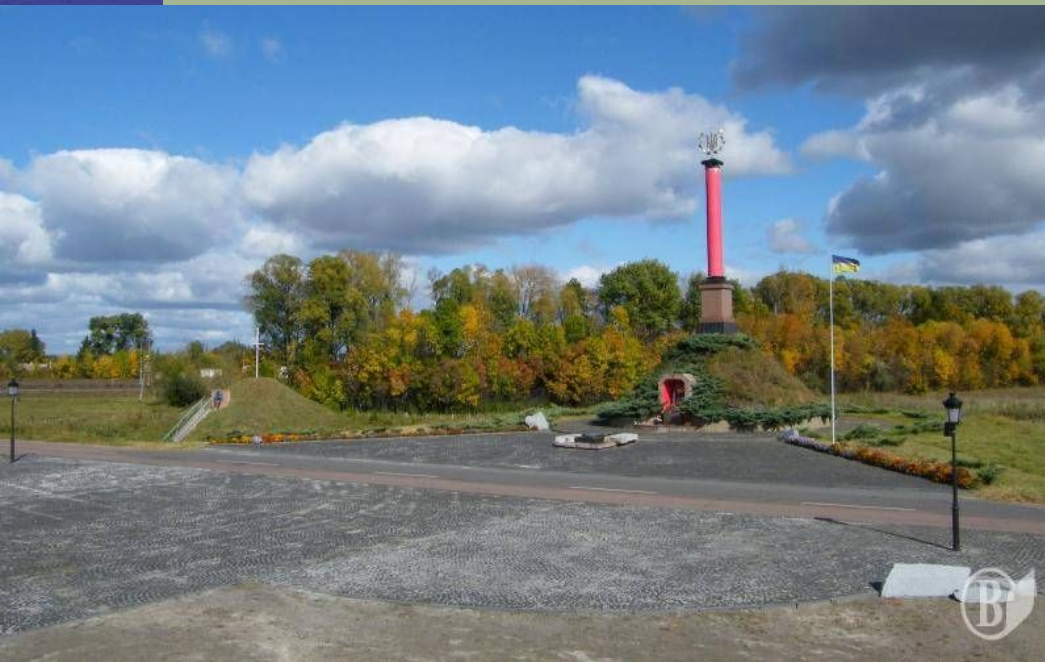

Пам'яті тридцяти.

На Аскольдовій Могилі
Поховали їх—
Тридцять мучнів українців,
Славних, молодих...
На Аскольдовій Могилі
Український цвіт!—
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.
На кого посміла знятись
Зрадника рука?—
Квітне сонце, грає вітер
І Дніпро—ріка...
На кого завзявся Каїн?
Боже, покарай!—
По-над все вони любили
Свій коханий край.
Вмерли в Новім Заповіті
З славою святих.—
На Аскольдовій Могилі
Поховали їх.

П. Тичина.

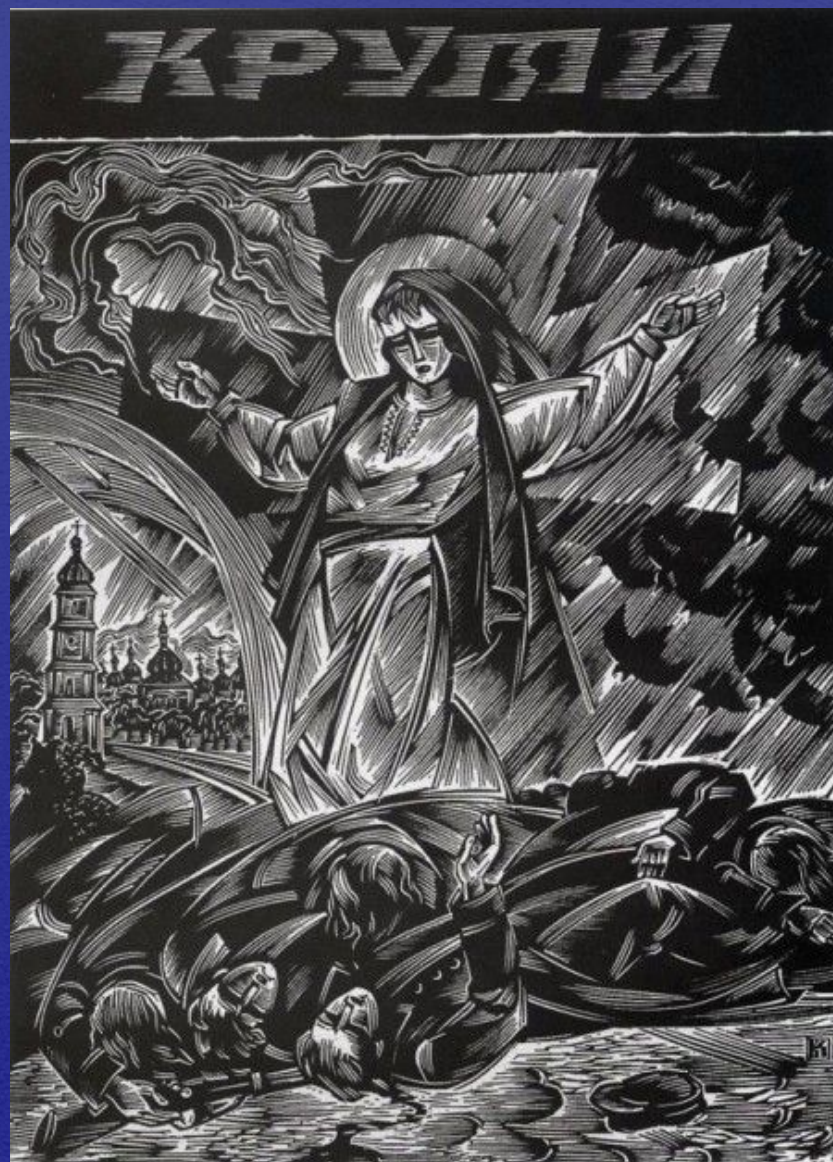

В 1996 році з'явився земляний пагорб Слави та меморіальна дошка. У 1998 році закладені капсули із землею від областей України, м. Києва, Криму, а 25 серпня 2006 року відкрито меморіал Героям Крут.

Лише в 1991 році ентузіасти зі Спілки української молоді встановили на станції Крути березовий хрест із терновим вінком.

Над Крутами сніг. І
пронизливий вітер
У січні ридає, голосить,
гуде;
Шукає могили, де воїни-
діти
На вічнім спочинку. Немає
ніде
В пекучий сніг.. Навзнак...
Не на коліна,
Заплакав місяць в зоряну
блакить
Всі – як один... Кріпися,
Україно,
Хоч їхня смерть вовік не
відболить.

*Символічна
могила
героїв Крут
на
Аскольдовій
могилі.*

- . Не можна викреслити з пам'яті людської той великий та безсмертний подвиг юних студентів , що захищали українську державність , поклавши на її вівтар найцінніше – власне життя.

КРУТИ

**Пам'ятай їх
ПОДВИГ**

**1
9
1
8**

29 Січня

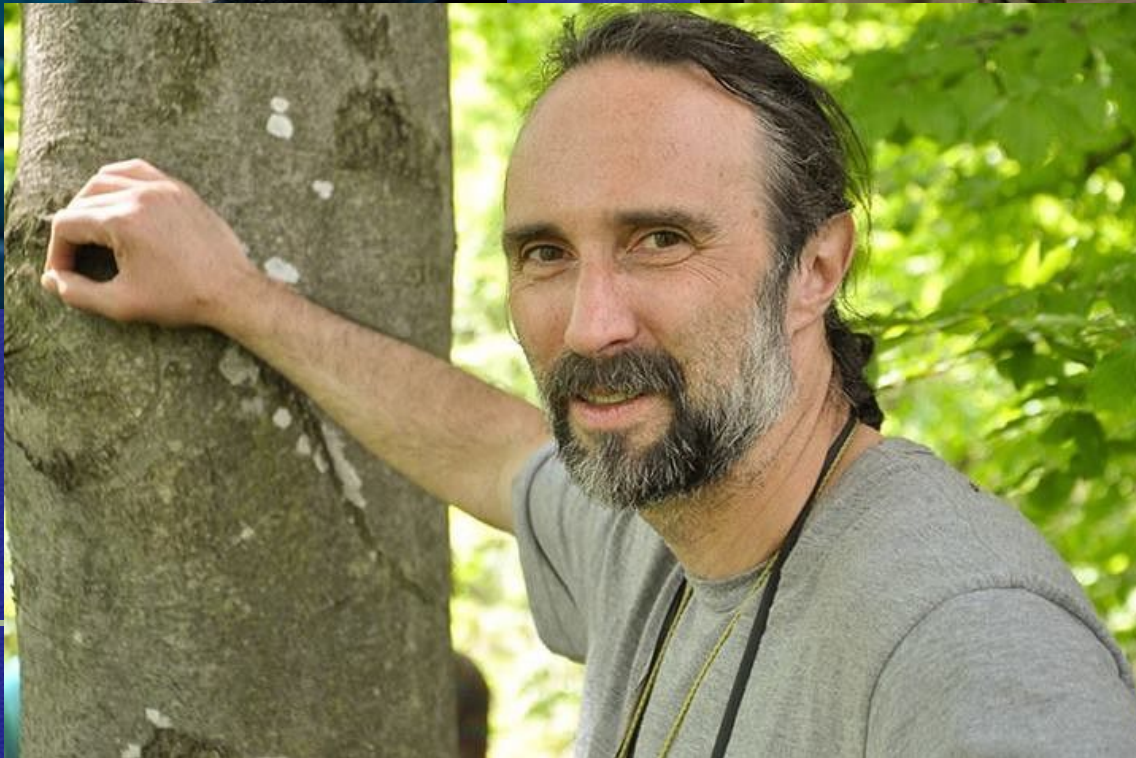
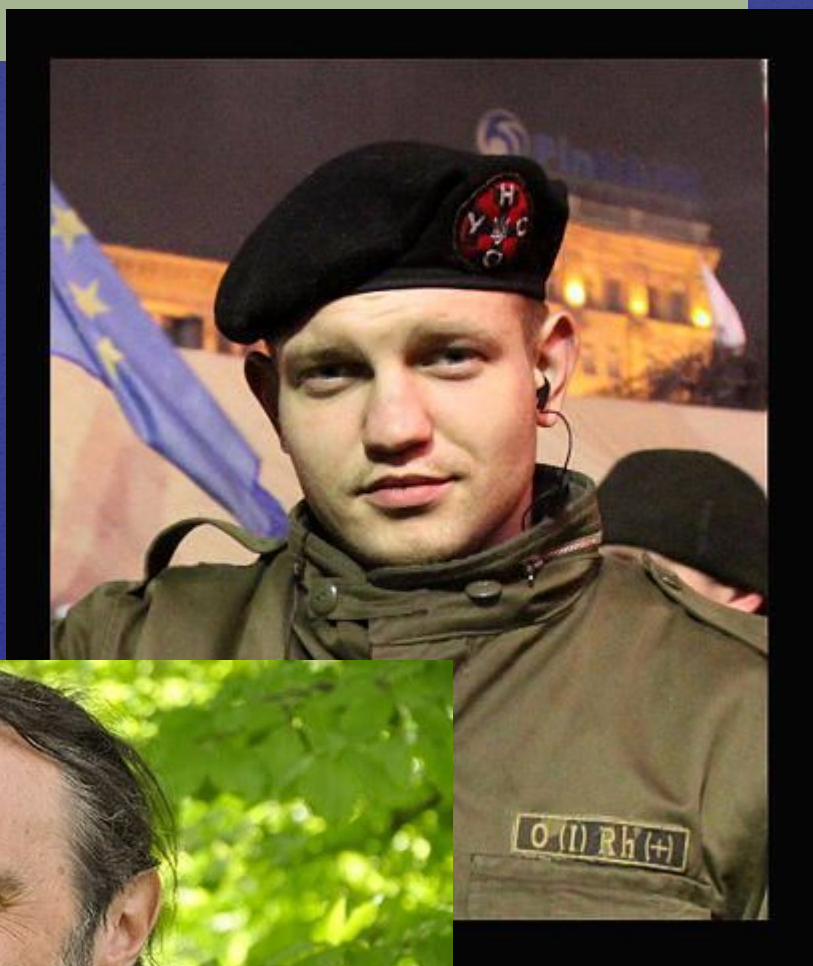
**ХТО ВМИРАЄ В БОРОТЬБІ –
В СЕРЦЯХ ЖИВЕ ПОВІК.**

ЗАГИБЛІ В ДЕНЬ
СОБОРНОСТІ
І СВОБОДИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНА
ПОНАД УСЕ!**

**БОГУ — ДУША,
ЖИТТЯ — УКРАЇНІ,
А ЧЕСТЬ — ДЛЯ СЕБЕ!**